

DOI No: <http://dx.doi.org/10.29228/Joh.52785>

Authenticity process is conducted by

Makale Türü: Araştırma makalesi
Geliş Tarihi: 29-09-2021
Kabul Tarihi: 21-12-2021
On-line Yayın: 30-12-2021

Article Type: Research article
Submitted: 29-09-2021
Accepted: 21-12-2021
Published Online: 30-12-2021

Atıf Bilgisi / Reference Information

Ural, E. (2021). Basım ve Yayın Teknolojileri Programı Öğrencilerinin Akademik Motivasyon Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Journal of History School*, 55, 3982-4003.

BASIM VE YAYIN TEKNOLOJİLERİ PROGRAMI ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK MOTİVASYON DÜZEYLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ ¹

Elif URAL²

Öz

Araştırmada Basım ve Yayın Teknolojileri programı öğrencilerinin motivasyon düzeylerinin cinsiyet, bölüm tercih sırası, gelir düzeyi ve üniversite türü değişkenlere göre farklılık olup olmadığının incelenmesi hedeflenmiştir. Bu doğrultuda araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini İstanbul ilindeki 2 devlet 3 vakıf üniversitesi Meslek Yüksekokulu Basım ve Yayın Teknolojileri Programına kayıtlı öğrenciler oluşturmuştur. Örneklem tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilmiş 337 öğrenciden oluşmuştur. Veriler Akademik Motivasyon Ölçeği ile toplanmıştır. Analizlerde 0.05 anlamlılık düzeyinde cinsiyet ve üniversite türü ikili grup karşılaştırmaları için Mann-Whitney U; bölüm tercih sırası, mezun olunan lise türü, mezun olunan bölüm ve gelir düzeyi gibi birden fazla grup karşılaştırmaları için ise Kruskal-Wallis H testi uygulanmıştır. Elde edilen bulgulardan; öğrencilerin, içsel motivasyon düzeylerinin yüksek olduğu, akademik motivasyonda kendini ispat ve başarmanın orta derecede önemli bir faktör olduğu, dışsal motivasyon-düzen ve tanınma bağlamında okulun gelecekteki yaşamlarına olan olumlu katkısının ve okulun yeteri kadar

¹Bu Makalenin etik kurul onayı Marmara Üniversitesi'nde 2021-78 sayı ve toplantı numarası ile alınmıştır.

¹Uluslararası Politik, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Kongresinde sunulan Özet bildiriden türetilmiştir.

²Dr. Öğr. Üyesi, Marmara Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Görsel İşitsel Teknikler ve Medya Yapımcılığı Bölümü Basım ve Yayın Teknolojisi Programı, eozenural@marmara.edu.tr, Orcid: 0000-0001-8447-7161

mesleki bilgi ve beceri kazandırmada yetkin olmasının da önemli bir faktör olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Meslek Yüksekokulu, Basım ve Yayın Teknolojileri Programı, Akademik Motivasyon, Dışsal Motivasyon, İçsel Motivasyon.

Examination of Academic Motivation Levels of Printing and Publishing Technologies Program in Terms of Various Variables

Abstract

The purpose of the research is to examine whether the academic motivation levels of the students of the Printing and Publishing Technologies program differ according to the variables such as gender, department preference rank, income level, and university type. In line with this purpose, the research was carried out with the relational screening model. The population of the research consists of the students enrolled in the Vocational School Printing and Publishing Technologies Program of 2 state and 3 foundation universities in Istanbul, and the sample consists of 337 students selected by random sampling from this population. Academic Motivation Scale was used as data collection tool. In the analysis of the data, Mann-Whitney U was used for pairwise group comparisons of gender and university type at a significance level of 0.05, and Kruskal-Wallis H test for multi-group comparisons of department preference rank graduated high school type, graduated department, and income level. From the findings obtained; it was concluded that students had high levels of internal motivation, that self-proving and achievement in academic motivation was a moderately important factor, that the school's positive contribution to their future lives in the context of external motivation-order and recognition, and that the school was competent in gaining sufficient professional knowledge and skills were also an important factor.

Keywords: Vocational School, Printing and Publishing Technologies, Academic Motivation, External Motivation, Intrinsic Motivation.

GİRİŞ

Bireyi harekete geçiren içsel ya da dışsal güç olarak nitelendirilen motivasyon kavramı birçok yazar tarafından tanımlanmıştır. Reeve (2015) motivasyonu bireyin çevresiyle uyumlu ve uzlaşmacı bir şekilde ilişki kurmasına yardımcı olan itici bir güç olarak tanımlarken, Brown (2000) amaca ulaşmada kişiyi harekete geçiren bir güç olarak ifade etmiştir. Akbaba (2006) da motivasyonu bir şey yapmak için harekete geçme olarak tanımlamış ve motivasyonun öğrenmek için gerekli şartlardan biri olduğunu belirtmiştir. Bu şart gerçekleştiği ölçüde de kavramsal anlama ve kişisel uyum meydana gelmektedir (Deci, Vallerand, Pelletier ve Ryan, 1991). Kavramsal anlama ve kişisel uyum

gibi pek çok önemli psikolojik bileşen öğrenci davranışlarını etkilese de motivasyon öğrencilerin akademik yaşamları için gerekli olan en önemli temellerden biri olarak kabul edilmektedir (Steinmayr ve Spinath, 2009). Nihayetinde yapılmış birçok çalışmada da motivasyonun akademik başarıyı arttıran önemli bir etken olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Amrai, Motlagh, Zalani ve Parhon, 2011; Areepattamannil ve Freeman, 2008; Hendeson-King ve Smith, 2006; Sivrikaya, 2019).

Bilindiği gibi, motivasyon eksikliği sadece genel olarak okuldan kopmaya değil, aynı zamanda başarısızlığa ve okulu bırakmaya da yol açmaktadır (Rowell ve Hong, 2013). Bu açıdan öğrencinin etkinliklere katılımında motive olması önemli görülmektedir (Karagüven, 2012). Öz yeterlik teorisi temelinde şekillenen motivasyon kavramı, bireyin harekete geçmesini hızlandıran nedenler üzerine odaklanmaktadır ve bu teoriye göre motivasyon içsel, dışsal ve motivasyonsuzluk olarak ayrılmaktadır (Ergin ve Karataş, 2018). İçsel motivasyon, bireyin yaptığı işten haz duyması olarak ifade edilirken, dışsal motivasyon daha çok davranışın bir sonuç için gerçekleştirildiği motivasyon çeşididir (Aslan ve Doğan, 2020). Motivasyonsuzluk ise bireyin bir davranışı gerçekleştirmeye yönelik hem içsel hem de dışsal isteğinin olmaması olarak ifade edilmektedir (Ryan ve Deci, 2000).

İçsel motivasyon kendi içinde; bilmeye yönelik, başarmaya yönelik ve uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon olmak üzere üç alt boyuta sahiptir (Ergin ve Karataş, 2018). Merak, öğrenme isteği gibi kavramlarla ilişkili olan bilmeye yönelik içsel motivasyonda birey yeni bir şeyler öğrenirken, keşfederken ve yapılandırırken bu eylemlerinden keyif almaktadır (Çelenlioğlu, 2020). Başarmaya yönelik içsel motivasyon, daha çok bireyin bir görevi başarıyla tamamlaması sonucu yaşamış olduğu hazzı ifade ederken, uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyonda yoğun duygular ve bilişsel haz söz konusudur (Vallerand ve diğerleri, 1993).

Dışsal motivasyon da belirlenmiş dışsal motivasyon, içe yansıyan dışsal motivasyon ve dışsal motivasyon dış düzenleme olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Belirlenmiş dışsal motivasyonda sergilenen davranış, bireyin kendi tercihiymiş gibi algılanmaktadır (Yurt ve Bozer, 2015). İçe yansıyan dışsal motivasyonda birey önceki deneyimlerine dayanarak içselleştirme elde ettiği sonuçlara göre gelecekteki motivasyon durumunu şekillendirir. İçe yansıyan motivasyonda öğrencinin etkinliği zorunlu olarak yapar (Terlemez, Şahin ve Dilek, 2015). Dışsal motivasyon dış düzenlemede ise birey motivasyon koşullarını kendisi belirler (Petrie ve Govern, 2004).

Araştırmanın Amacı

Araştırmanın genel amacı; Basım ve Yayın Teknolojileri Programı öğrencilerinin motivasyon düzeylerinin incelenmesidir. Bu doğrultuda aşağıdaki hipotezler test edilmiştir.

1. Araştırmaya katılan öğrencilerin; içsel motivasyon, kendini ispat ve başarıma, dışsal motivasyon-düzen, dışsal motivasyon-tanınma ve motivasyonsuzluk düzeyleri nedir?
2. Araştırmaya katılan öğrencilerin; içsel motivasyon, kendini ispat ve başarıma, dışsal motivasyon-düzen, dışsal motivasyon-tanınma ve motivasyonsuzluk puanları ile cinsiyet, üniversite türü, bölüm tercih sırası ve gelir düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık var mıdır?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Araştırmada ilişkisel tarama modelinde iki ya da birden fazla sayıdaki değişkenlerin birlikte değişimini saptamaya yönelik olan ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır (Fraenkel ve Wallen, 2009; Karasar, 2011). Bu bağlamda bu araştırmada bağımsız değişken olarak; cinsiyet, üniversite türü, bölüm tercih sırası ve gelir düzeyi, bağımlı değişken olarak ise akademik motivasyon ölçeği puanları kullanılmış ve aralarındaki ilişki belirlenmeye çalışılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini İstanbul ilinde yer alan 2 devlet 3 vakıf üniversitesi Meslek Yüksekokulu Basım ve Yayın Teknolojileri Programında okumakta olan 400 devlet, 262 vakıf olmak üzere toplamda 662 örgün ve ikinci öğretim öğrencisi oluşturmaktadır. Örneklem tesadüfi yöntemle seçilmiş 337 öğrenciden oluşturmuştur. Örneklem saptanırken varyansın bilindiği ve birinci tür hatanın dikkate alındığı $n=N \cdot Z_{\alpha} / (N-1) \cdot d^2$ formülü kullanılmıştır (Özdamar, 2003). Sonuçta %5 kabul edilebilir hata ile %99 güven seviyesinde 332 örneklem hesaplanmıştır. Ancak geçersiz verilerin olabileceği düşünüldüğü için ölçek 342 öğrenciye uygulanmış, boş bırakılan ya da büyük bir kısmı tek bir cevap seçeneğinde yığılan 10 ölçek değerlendirmeye alınmamıştır. Örneklemeye ilişkin bulgular Tablo 1.'de verilmiştir.

Tablo 1
Örnekleme Ait Bulgular

		Frekans	%
Cinsiyet	Kadın	208	61,7
	Erkek	129	38,3
Tercih sırası	1-5. tercih	218	64,7
	6-10. tercih	19	5,6
	11. ve sonraki tercih	18	5,3
	Ek kontenjan	32	9,5
	Yatay geçiş	50	14,8
Gelir düzeyi	Düşük	76	22,6
	Orta	227	67,4
	Yüksek	34	10,1
Üniversite türü	Vakıf	154	45,7
	Devlet	183	54,3

Tablo 1. incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin %61.7'si kadın, %38.3'ü erkektir. Bölüm tercih sıralarına bakıldığında %64.7'sinin 1-5, %5.6'sının 6-10, %5.3'ünün 11. ve sonraki tercihi olduğu, %9.5'inin ek kontenjanla, %14.8'inin ise yatay geçişle geldiği saptanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilere algıladıkları gelir düzeyi sorulduğunda %22.6'sı düşük, %67.4'ü orta, %10.1'i ise yüksek gelir düzeyinde olduklarını belirtmiştir. Öğrencilerin %45.7'si vakıf, %54.3'ü ise devlet üniversitesinde okumaktadır.

Veri Toplama Aracı

Veriler Wallerand ve arkadaşlarının geliştirdiği, Ünal Karagüven'in (2012) Türkçe'ye uyarladığı "Akademik Motivasyon Ölçeği" ile toplanmıştır. Orijinal ölçek; bilmeye yönelik içsel motivasyon 4 madde, başarıya yönelik içsel motivasyon 4 madde, uyarım yaşamaya yönelik içsel motivasyon 4 madde, belirlenmiş dışsal motivasyon 4 madde, içe yansıyan dışsal motivasyon 4 madde, dışsal motivasyon-dış düzenleme 4 madde, motivasyonsuzluk 4 madde olmak üzere 7 alt boyut ve 28 maddeden oluşmaktadır (Vallerand ve diğerleri, 1993). Ölçeğin Ünal Karagüven (2012) tarafından yapılan Türkçeye adaptasyonu sonucunda; ölçek 5 faktör altında toplanmıştır. Buna göre; varyansın %15.58'ini açıklayan (9 madde) 1. Faktör "içsel motivasyon" olarak adlandırılmıştır. Varyansın %12.16'sını açıklayan 2. Faktöre (4 maddede) "motivasyonsuzluk" adı verilmiştir. 3. Faktör varyansın %11.23'ünü açıklamıştır (5 madde) ve bu faktöre "kendini ispat ve başarıma" ismi konulmuştur. 4. Faktör varyansın %10.37'sini açıklamış (3 madde) ve "dışsal motivasyon – düzen" adı verilmiştir. Varyansın %8.7'sini açıklayan son faktör de (4 madde) "dışsal motivasyon-tanınma" olarak isimlendirilmiştir. Ölçek toplamda 25 maddeden oluşmuştur. Ünal Karagüven (2012) tarafından yapılan faktör analizi sonucunda ölçekteki 25 madde toplam

varyansın; %58.06'sını, içsel motivasyon alt boyutu %15.58'ini, motivasyonsuzluk alt boyutu %12.16'sını, kendini ispat ve başarıma alt boyutu %11.23'ünü, dışsal motivasyon-dış düzenleme alt boyutu %10.37'sini, dışsal motivasyon-tanınma alt boyutu ise %8,7'sini açıkladığı tespit edilmiştir. Ölçeğin toplam puan Cronbach alfa değeri 0.87 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin Cronbach alfa değerleri ise içsel motivasyon için 0.79, motivasyonsuzluk için 0.83, kendini ispat ve başarıma için 0.67, dışsal motivasyon-dış düzenleme için 0.73, dışsal motivasyon tanınma için 0.75'tir (Ünal Karagüven, 2012). Ölçeğin cevaplandırılmasında (1) Hiç Uyuşmuyor, (2) biraz uyuyor, (3) orta derecede uyuyor, (4) oldukça uyuyor, (5) tamamen uyuyor şeklinde 7'li likert kullanılmıştır. 25 soruluk ölçme aracının başında "Neden okula gidiyorsunuz?" sorusu ve hemen altında "Çünkü..." ifadesi yer almaktadır ve katılımcının boşluğu aşağıdaki maddelerden kendisine uygun olan cevap seçeneği ile tamamlaması istenmektedir.

Bu çalışmanın örnekleme ilişkin gerçekleştirilen analizlerde; ölçeğin tamamının Cronbach alfa katsayısı 0.88, içsel motivasyon alt boyutunun 0.88, motivasyonsuzluk alt boyutunun 0.83, kendini ispat ve başarıma alt boyutunun 0.76, dışsal motivasyon-dış düzenleme alt boyutunun 0.75, dışsal motivasyon-tanınma alt boyutunun ise 0,83 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Veriler, araştırmacı tarafından yüz yüze 1,5 ayda toplanmıştır. Toplanan veriler önce gözden geçirilmiş, boş bırakılan ve büyük bir kısmı tek bir cevap seçeneğinde yığılan 10 adet veri çıkartılmıştır. Kalan 332 veriye 1'den başlayarak numara verilmiş ve veriler SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) istatistik paket programına işlenmiştir. Elde edilen verilere hangi istatistiki yöntemlerin kullanılacağı belirlenmesi için örneklemin 50 ve üstü olduğu durumlarda kullanılan (Büyüköztürk, 2018; Deniz, 2020) Komogorov-Simirnov normal dağılıma uygunluk testi yapılmış ve elde edilen verilerde dağılımın normal olmadığı tespit edilmiştir ($K_{SZ}(\text{İçsel motivasyon})=0.058$, $K_{SZ}(\text{Motivasyonsuzluk})=0.180$, $K_{SZ}(\text{Kendini ispat ve başarıma})=0.045$, $K_{SZ}(\text{Dışsal motivasyon-dışdüzenleme})=0.170$, $K_{SZ}(\text{Dışsal motivasyon-tanınma})=0.113$, $K_{SZ}(\text{ölçek toplam})=0.046$, $p<0.05$). Bu nedenle parametrik olmayan testlerden; 0.05 anlamlılık düzeyinde cinsiyet ve üniversite türü ikili grup karşılaştırmaları için Mann-Whitney U; bölüm tercih sırası, mezun olunan lise türü, mezun olunan bölüm ve gelir düzeyi çoklu grup karşılaştırmaları için ise Kruskal-Wallis H testi kullanılmıştır.

Ölçeğin aralık genişliği, "dizi genişliği (ranj)/yapılacak grup sayısı" (Tekin, 1993) formülünden yararlanılarak hesaplanmıştır. Buna göre aritmetik ortalamalar; "1-1.79 Hiç uyumuyor", "1.80-2.59 Biraz uyuyor", "2.60-3.39

Orta derecede uyuşuyor”, “3.40-4.19 Oldukça uyuşuyor”, “4.20-5 Tamamen uyuşuyor” olarak yorumlanmıştır.

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde elde edilen bulgular araştırma problemindeki sıra ile sunulmuştur.

Ölçek Alt Boyutlarına İlişkin Bulgular

Bu başlıkta araştırmaya katılan öğrencilerin; içsel motivasyon, kendini ispat ve başarıma, dışsal motivasyon-düzen, dışsal motivasyon-tanınma ve motivasyonsuzluk düzeylerine ilişkin bulgular sunulmuştur.

Öğrencilerin İçsel Motivasyon Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin içsel motivasyon alt boyutuna ilişkin elde edilen ortalama ve standart sapma değerleri tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2
Öğrencilerin İçsel Motivasyon Düzeyine İlişkin Bulgular

Sorular	Ortalama	Standart Sapma
1.Yeni bir şeyler öğrenirken zevk alıyorum.	4,01	1,29
2.Bana ait düşünceleri başkalarıyla paylaşırken çok yoğun duygular yaşıyorum.	3,06	1,34
3.Daha önce hiç görmediğim şeyleri keşfederken zevk aldığım için.	3,76	1,35
4.İlgimi çeken konular hakkında bilgilerimi artırırken duyduğum mutluluktan dolayı.	3,84	1,26
5.Kişisel hedeflerimden birine ulaşmak için kendimi aşarken yaşadığım mutluluktan dolayı.	3,46	1,32
6.İlgimi çeken birçok konu hakkında daha fazla şey öğrenmeye devam etmemi sağlıyor.	3,85	1,28
7.Derslerimde kendimi aşarken zevk aldığım için.	3,22	1,41
8.İlginç yazılar okumaktan zevk aldığım için.	3,02	1,39
9.Önemli yazarların yazdıklarına tamamen kendimi kaptırdığımda hissettiğim mutluluktan dolayı.	3,13	1,36
Toplam	3,48	1,33

Tablo 2 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin içsel motivasyon düzeyleri toplam ortalamasının 3.48 olduğu görülmektedir. Bu değer de tamamen uyuşuyor (3.40-4.19) aralığına karşılık gelmektedir. Buradan da öğrencilerin içsel motivasyonlarına ilişkin verilen ifadelerin kendilerine oldukça uygun olduğunu belirttikleri söylenebilir.

Öğrencilerin Kendini İspat ve Başarma Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin kendini ispat ve başarıma alt boyutuna ilişkin elde edilen ortalama ve standart sapma değerleri tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3

Öğrencilerin Kendini İspat ve Başarma Düzeyine İlişkin Bulgular

Sorular	Ortalama	Standart Sapma
1.Kendi kendime, derslerde başarılı olabileceğimi göstermek istiyorum.	3,53	1,44
2.Kendi kendime zeki olduğumu göstermek için.	2,76	1,48
3.Üniversiteyi bitirebileceğimi kendi kendime kanıtlamak için.	3,11	1,48
4.Üniversitedeki çalışmalarımda mükemmel olmaya çalışmak bireysel tatmin yaşamamı sağlıyor.	3,24	1,41
5.Zor olan akademik çalışmalarda zorlandığımı hissetmekten zevk aldığım için.	2,64	1,37
Toplam	2,65	1,43

Tablo 3 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin kendini ispat ve başarıma düzeyleri toplam ortalamasının 2.65 olduğu görülmektedir. Bu değer de orta derecede uyuyor (2.60-3.39) aralığına karşılık gelmektedir. Buradan da öğrencilerin kendini ispat ve başarıma alt boyutuna ilişkin verilen ifadelerin kendilerine orta derecede uygun olduğunu belirttikleri söylenebilir.

Öğrencilerin Dışsal Motivasyon-Düzen Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin dışsal motivasyon-düzen alt boyutuna ilişkin elde edilen ortalama ve standart sapma değerleri tablo 4’de sunulmuştur.

Tablo 4

Öğrencilerin Dışsal Motivasyon-Düzen Düzeyine İlişkin Bulgular

Sorular	Ortalama	Standart Sapma
1.İleride daha itibarlı bir iş sahibi olabilmek için.	4,20	1,17
2.Sadece lise diploması ile ileride iyi bir iş bulamayabilirim.	4,01	1,29
3.İleride daha iyi ücret alabilmek için.	3,99	1,27
4.İleride “iyi bir hayat” yaşamak istiyorum.	4,40	1,08
Toplam	4,19	1,17

Tablo 4 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin dışsal motivasyon-düzen düzeyleri toplam ortalamasının 4.15 olduğu görülmektedir. Bu değer de oldukça uyuyor (3.40-4.19) aralığına karşılık gelmektedir. Buradan da öğrencilerin dışsal motivasyon-düzen alt boyutuna ilişkin verilen ifadelerin kendilerine oldukça uygun olduğunu belirttikleri söylenebilir.

Öğrencilerin Dışsal Motivasyon-Tanınma Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin dışsal motivasyon-tanınma alt boyutuna ilişkin elde edilen ortalama ve standart sapma değerleri tablo 5’de sunulmuştur.

Tablo 5
Öğrencilerin Dışsal Motivasyon-Tanınma Düzeyine İlişkin Bulgular

Sorular	Ortalama	Standart Sapma
1.Meslek edinme açısından daha iyi seçim yapmamı sağlayacak.	3,91	1,27
2.İnanıyorum ki, birkaç yıl daha aldığım bu eğitim çalışma hayatı için gereken yeteneklerimi geliştirecek.	3,93	1,29
3.Aslında, istediğim iyi bir iş alanına girebilmemi sağlayacak.	3,84	1,29
4.Üniversite eğitiminin, seçtiğim alana daha iyi hazırlanmamda yardımcı olacağını düşünüyorum.	3,92	1,39
Toplam	3,90	1,31

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin dışsal motivasyon-tanınma düzeyleri toplam ortalamasının 3.90 olduğu görülmektedir. Bu değer de oldukça uyuyor (3.40-4.19) aralığına karşılık gelmektedir. Buradan da öğrencilerin dışsal motivasyon-tanınma alt boyutuna ilişkin verilen ifadelerin kendilerine oldukça uygun olduğunu belirttikleri söylenebilir.

Öğrencilerin Motivasyonsuzluk Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin motivasyonsuzluk alt boyutuna ilişkin elde edilen ortalama ve standart sapma değerleri tablo 6’de sunulmuştur.

Tablo 6
Öğrencilerin Motivasyonsuzluk Düzeyine İlişkin Bulgular

Sorular	Ortalama	Standart Sapma
1.Bilmiyorum, zaten okulda ne yaptığımı bir türlü anlayamadım.	2,02	1,36
2.Neden okula gittiğimi bilemiyorum, açıkçası pek de umurunda değil.	1,89	1,35
3.Dürüst olmak gerekirse, bilmiyorum, aslında okulda boşa zaman harcıyormuşum gibi geliyor.	2,06	1,35
4.Önceden okula gitmek için iyi nedenlerim vardı ama şimdi devam edip etmeme konusunda kararsızım.	2,22	1,48
Toplam	2,04	1,38

Tablo 6 incelendiğinde araştırmaya katılan öğrencilerin motivasyonsuzluk düzeyleri toplam ortalamasının 2.04 olduğu görülmektedir. Bu değer de oldukça uyuyor (1.80-2.59) aralığına karşılık gelmektedir. Buradan da öğrencilerin

motivasyonsuzluk alt boyutuna ilişkin verilen ifadelerin kendilerine çok az uygun olduğunu belirttikleri söylenebilir.

Bağımsız Değişkenlere İlişkin Bulgular

Bu başlık altında araştırmaya katılan öğrencilerin; içsel motivasyon, kendini ispat ve başarma, dışsal motivasyon-düzen, dışsal motivasyon-tanınma ve motivasyonsuzluk puanları ile cinsiyet, üniversite türü, bölüm tercih sırası ve gelir düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık olup olmadığına ilişkin bulgular sunulmuştur.

Cinsiyet Bağımsız Değişkenine İlişkin Bulgular

Cinsiyet bağımsız değişkeni ile ölçek toplam puanı ve alt boyut puanları arasında 0.05 anlamlılık düzeyinde Mann Whitney U testi yapılmış, sadece anlamlı çıkan bulgular Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7

Cinsiyet Bağımsız Değişkenine İlişkin Mann Whitney U Bulguları

	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	p
Dışsal Motivasyon-Tanınma	Kadın	208	181,65	37782,50	10785,50	0,00
	Erkek	129	148,61	19170,50		
Dışsal Motivasyon-Düzen	Kadın	208	177,44	36908,50	11659,50	0,03
	Erkek	129	155,38	20044,50		
Motivasyonsuzluk	Kadın	208	152,52	31724,50	9988,50	0,00
	Erkek	129	195,57	25228,50		

Tablo 7 incelendiğinde; cinsiyet bağımsız değişkeni ile Dışsal Motivasyon-Tanınma ($U=10785.50$), Dışsal Motivasyon-Düzen ($U=11659.50$) ve Motivasyonsuzluk ($U=9988.50$) puanları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<0.05$). Sıra ortalamaları dikkate alındığında; dışsal motivasyon-tanınma alt boyutunda kadın katılımcıların ortalaması (181.65) erkek katılımcılara göre (148.61), dışsal motivasyon-düzen alt boyutunda kadın katılımcıların ortalaması (177.44) erkek katılımcılara göre (155.38) daha yüksektir. Motivasyonsuzluk alt boyutunda ise erkek katılımcıların sıra ortalaması (195.57) kadın katılımcılara göre (152.52) daha düşüktür.

Üniversite Türü Bağımsız Değişkenine İlişkin Bulgular

Üniversite türü ile ölçek toplam puanı ve alt boyut puanları arasında 0.05 anlamlılık düzeyinde Mann Whitney U testi yapılmış sadece anlamlı çıkan bulgular Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8
Üniversite Türüne İlişkin Mann Whitney U Bulguları

	Üniversite türü	N	Sıra Ortalaması	Sıralar Toplamı	U	p
Dışsal Motivasyon-Düzen	Vakıf	154	153,97	23711,50	11776,50	0,00
	Devlet	183	181,65	33241,50		
Kendini İspat ve Başarma	Vakıf	154	184,49	28411,50	11705,50	0,00
	Devlet	183	155,96	28541,50		
Motivasyonsuzluk	Vakıf	154	183,40	28243,50	11873,50	0,01
	Devlet	183	156,88	28709,50		

Tablo 8 incelendiğinde; üniversite türü ile Dışsal Motivasyon-Düzen (U=11776.50), Kendini İspat ve Başarma (U=11705.50) ve Motivasyonsuzluk (U=11873.50) alt boyutları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p<0.05$). Sıra ortalamaları dikkate alındığında; dışsal motivasyon-düzen alt boyutunda devlet üniversitesi öğrencilerinin ortalaması (181.65) vakıf üniversitesi öğrencilerine göre (153.97), kendini ispat ve başarıma alt boyutunda vakıf üniversitesi öğrencilerinin ortalaması (184.49) devlet üniversitesi öğrencilerine göre (155.96) daha yüksektir. Motivasyonsuzluk alt boyutunda ise devlet üniversitesindeki öğrencilerin sıra ortalaması (156.88) vakıf üniversitesi öğrencilerine göre (183.40) daha düşüktür.

Bölüm Tercih Sırası Bağımsız Değişkenine İlişkin Bulgular

Bölüm tercih sırası ile ölçek toplam puanı ve alt boyut puanları arasında 0.05 anlamlılık düzeyinde Kruskal Wallis H testi yapılmış, anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi için ise Mann Whitney U testi kullanılmış ve sadece anlamlı çıkan bulgular Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9
Bölüm Tercih Sırasına İlişkin Kruskal Wallis H Testi Bulguları

	Tercih Sırası	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	p	Anlamlı Fark
Dışsal Motivasyon Tanınma	1-5. tercih	218	153,14	3	13.25	0.00	* 1-5 / Ek kontenjan
	6-10. tercih	19	136,47				
	11. ve sonraki tercih Ek kontenjan	18	117,78				
Dışsal Motivasyon Düzen	1-5. tercih	218	149,49	3	8.486	0.03	* 1-5/11. ve sonraki
	6-10. tercih	19	152,03				
	11. ve sonraki tercih Ek kontenjan	18	95,36				
		32	129,22				* 6-10/11. ve sonraki

Tablo 9 incelendiğinde; bölüm tercih sırası ile dışsal motivasyon-tanınma alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($X^2=13.25$, $Sd=3$, $p<0.05$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun

belirlenmesi için yapılan Mann Whitney U testi bulgularında bölümü 1-5. tercihi olan öğrencilerin sıra ortalamasının (131.26) ek kontenjanla gelen öğrencilerin sıra ortalamasına (86.23) göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Benzer olarak bölüm tercih sırası ile dışsal motivasyon-düzen alt boyut puan ortalaması arasında da anlamlı bir farklılığa rastlanmıştır ($X^2=8.486$, $Sd=3$, $p<0.05$). Farklılığın belirlenmesi için yapılan Mann Whitney U testi bulgularında; bölümü 1-5. tercihi olan öğrencilerin sıra ortalaması (121.86) 11. ve sonraki tercihi olan öğrencilere göre (77.78) daha yüksek iken, 11. ve sonraki tercihi olan öğrencilerin sıra ortalaması (15.14), 6-10. tercihi olanlara göre (22.66) daha düşüktür.

Gelir Düzeyi Bağımsız Değişkenine İlişkin Bulgular

Öğrenciler tarafından algılanan gelir düzeyi ile ölçek toplam puanı ve alt boyut puanları arasında 0.05 anlamlılık düzeyinde Kruskal Wallis H testi yapılmış, anlamlılığın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi için ise Mann Whitney U testi kullanılmış ve sadece anlamlı çıkan bulgular Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10

Gelir Düzeyine İlişkin Kruskal Wallis H Testi Bulguları

	Gelir düzeyiniz	N	Sıra Ortalaması	Sd	X^2	p	Anlamlı Fark
Dışsal Motivasyon Tanınma	Düşük	76	147,16				
	Orta	227	179,05	2	7,463	0,02	* Düşük/Orta
	Yüksek	34	150,72				
Motivasyonsuzluk	Düşük	76	191,03	2	7,064	0,02	* Düşük/Orta
	Orta	227	159,37				
	Yüksek	34	184,06				

Tablo 10 incelendiğinde; gelir düzeyi ile dışsal motivasyon tanınma alt boyut puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($X^2=7.463$, $Sd=2$, $p<0.05$). Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi için yapılan Mann Whitney U testi bulgularında; orta gelir düzeyine sahip olduğunu belirten öğrencilerin sıra ortalaması (159,11) düşük gelir düzeyine sahip olduğunu ifade eden öğrencilerin sıra ortalamasına göre (130,77) daha yüksektir. Benzer olarak gelir düzeyi ile motivasyonsuzluk alt boyutu arasında da anlamlı bir farklılık saptanmıştır ($X^2=7,064$, $Sd=2$, $p<0,05$). Bu farklılığa göre de; düşük gelir düzeyine sahip olduğunu belirten öğrencilerin sıra ortalaması (173,30) orta gelir düzeyine sahip olduğunu belirten öğrencilerin sıra ortalamasına göre (144,87) daha yüksektir.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Basım ve Yayın Teknolojileri Programı öğrencilerinin içsel motivasyon, kendini ispat- başarıma, dışsal motivasyon-düzen, dışsal motivasyon-tanınma, motivasyonsuzluk düzeylerinin ve bu alt boyutların cinsiyet, üniversite türü, bölüm tercih sırası ve gelir düzeyine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır. Sonuçlar ölçekte yer alan sorular ve yapılmış ilgili çalışmalar doğrultusunda yorumlanarak tartışılmış, yararlı olacağı umulan öneriler getirilmeye çalışılmıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilerin; içsel motivasyon düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Aynı zamanda akademik motivasyonda kendini ispat ve başarmanın orta derecede önemli bir faktör olduğu, dışsal motivasyon-düzen ile dışsal motivasyon-tanınma bağlamında okulun gelecekteki yaşamlarına olan olumlu katkısının ve okulun yeteri kadar mesleki bilgi ve beceri kazandırmada yetkin olmasının da önemli bir faktör olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Elde edilen bu sonuçlar akademik motivasyonun sağlanmasında aslında hem içsel hem de okulun yaşama katkısı, yeteri kadar mesleki bilgi ve beceri kazandırma yetkinliği gibi dışsal olarak değerlendirebileceğimiz etkenlerin önemli olduğunu göstermektedir. Bu nedenle okullarda verilen eğitimlerin nitelikli olması ve yaşama hazırlaması hem içsel motivasyonun sağlanmasında hem de dışsal motivasyonda önemli bir kaynak olarak düşünülebilir. Okullarda öğrencilere her iki motivasyon kaynağının sağlanmasıyla öğrencilerin akademik başarıları da arttırılabilecektir. Motivasyonun sağlanmasında içsel ve dışsal etkenlerin önemli faktörler olduğu ve bu faktörlerin akademik başarıyı da olumlu yönde etkilediği yapılmış birçok çalışmada da ortaya konmuştur. Örneğin Ergin ve Karataş (2018) ile Amrai, Motlagh, Zalani ve Parhon (2011) tarafından, üniversite öğrencilerinin akademik başarıları ile motivasyon düzeylerinin incelendiği bir çalışmada motivasyon ile akademik başarı arasında olumlu yönde anlamlı bir ilişki olduğu saptanmıştır. Benzer şekilde Sümer (2012), Filiz ve Demirhan (2018), Doğan (2015) tarafından yapılmış çalışmalarda da akademik başarıyı yordayan değişkenler içinde motivasyonun da yer aldığı belirlenmiştir. Motivasyonsuzluk alt boyutuyla ilgili olarak da öğrencilerin okula ne için gittiklerinin farkında olmasının akademik motivasyonlarına olumlu yönde katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle öğrencilerin akademik motivasyonlarının sağlanmasında farkındalıklarının arttırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Elde edilen bu sonuçlarla ilgili olarak okullarda içsel ve dışsal motivasyonu arttırabilecek farklı yöntem ve tekniklerin kullanılması, okulun amaçlarının öğrencilere sık sık hatırlatılması önerilmektedir.

Cinsiyet bağımsız değişkenine ait bulgulardan; dışsal motivasyon-tanınma ile dışsal motivasyon-düzen alt boyutlarında kadın katılımcıların ortalamasının erkek katılımcılara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Motivasyonsuzluk alt boyutunda ise erkek katılımcıların ortalaması kadın katılımcılara göre daha düşüktür. Bu bulgulardan da kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre akademik motivasyonda okulun yeteri kadar mesleki bilgi ve beceri kazandırmada yetkin olmasının ve okulun gelecekteki yaşamlarına olan olumlu katkısının daha önemli bir faktör olduğunu belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Motivasyonsuzluk alt boyutunda ise erkek öğrenciler kadın öğrencilere göre okula ne için gittiklerinin farkında olunması durumunun akademik motivasyonlarına daha az katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde kadın katılımcıların hem dışsal motivasyonlarının hem de motivasyon düzeylerinin erkeklere göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Elde edilen bu sonuç birçok çalışmada da ortaya çıkmıştır. Bu çalışmalardan bir tanesi Alemdağ, Öncü ve Yılmaz (2014) tarafından üniversite öğrencilerinin akademik motivasyonlarının belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilmiş ve kadın katılımcıların dışsal ve akademik motivasyonlarının erkek katılımcılara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Vecchione, Alessandri ve Marsicano (2014), Karataş ve Erden (2014), Corey ve diğerleri (2010), Britner ve Pajares (2001) tarafından yapılmış araştırmalarda da akademik motivasyonun cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediği belirlenmeye çalışılmış ve sonuç kadın katılımcıların lehine çıkmıştır. Benzer bir sonuç Gömleksiz ve Serhatlıoğlu (2013) tarafından üniversite öğrencilerinin akademik motivasyon düzeylerine ilişkin yapılmış bir araştırmada da ortaya çıkmıştır. Özetle yapılmış araştırmalarda sıklıkla kadın öğrencilerin akademik motivasyonlarının erkek öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu sonuçla ilgili olarak erkek öğrencilerin akademik motivasyonlarını yükseltecek faktörlerin neler olduğunun belirlenerek motivasyonlarını arttırmaya yönelik çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Üniversite türü bağımsız değişkenine ait bulgulardan; dışsal motivasyon-düzen alt boyutunda devlet üniversitesi öğrencilerinin ortalamasının vakıf üniversitesi öğrencilerine göre, kendini ispat ve başarıma alt boyutunda ise vakıf üniversitesi öğrencilerinin ortalamasının devlet üniversitesi öğrencilerine göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Motivasyonsuzluk alt boyutunda ise devlet üniversitesindeki öğrencilerin ortalamasının vakıf üniversitesi öğrencilerine göre daha düşük olduğu belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgulardan; devlet üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin vakıf üniversitesinde öğrenim gören öğrencilere göre akademik motivasyonda okulun gelecekteki yaşamlarına olan olumlu katkısının daha önemli bir faktör olduğunu belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Kendini ispat ve başarıma alt boyutunda ise tam tersi bir sonuç ortaya

çıkması, vakıf üniversitesinde öğrenim gören öğrenciler devlet üniversitesinde öğrenim gören öğrencilere göre akademik motivasyonda kendini ispat ve başarmanın daha önemli bir faktör olduğunu belirtmişlerdir. Bulgular genel olarak değerlendirildiğinde; akademik motivasyonun sağlanmasında devlet üniversitesindeki öğrencilerin daha çok dışsal, vakıf üniversitesindeki öğrencilerin ise içsel motivasyon faktörlerinin daha önemli olduğunu belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlar Toktaş, Can ve Güven (2020) ve Deniz (2020) tarafından vakıf üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin akademik motivasyonlarının belirlenmesiyle ilgili yapılmış araştırma sonuçlarıyla da benzerlik göstermektedir. Bu bağlamda devlet üniversitesindeki öğrencilerin içsel motivasyonlarını arttıracak faktörlerin belirlenerek bireysel olarak rehberlik çalışmalarının yapılması önerilmektedir.

Bölüm tercih sırası bağımsız değişkenine ait bulgulardan; dışsal motivasyon-tanınma alt boyutunda bölümü 1-5. tercihi olan öğrencilerin ortalamasının ek kontenjanla gelen öğrencilerin ortalamasına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Aynı zamanda dışsal motivasyon-düzen alt boyutuna ilişkin bulgulardan da bölümü 1-5. tercihi olan öğrencilerin ortalamasının 11. ve sonraki tercihi olan öğrencilere göre daha yüksek iken, 11. ve sonraki tercihi olan öğrencilerin ortalamasının 6-10. tercihi olanlara göre daha düşük olduğu saptanmıştır. Bu bulgulardan; öğrenim gördükleri bölüme ilk 5 tercihi içinde yerleşen öğrencilerin ek kontenjanla gelen öğrencilere göre akademik motivasyonda okulun yeteri kadar mesleki bilgi ve beceri kazandırmada yetkin olmasının daha önemli bir faktör olarak görüldüğü sonucuna ulaşılmıştır. Aynı şekilde yine ilk 10 tercihi içinde yerleşen öğrenciler de 11. ve sonraki tercihle yerleşen öğrencilere göre akademik motivasyonda okulun gelecekteki yaşamlarına olan olumlu katkısının daha önemli bir faktör olduğunu ifade etmişlerdir. Bu sonuçlar bölüme isteyerek gelen öğrencilerin dışsal motivasyonlarının daha yüksek olduğu şeklinde yorumlanabilir. Nihayetinde bireyin tercihini bilinçli olarak isteyerek yapması, bölümden beklentilerini net bir şekilde ortaya koyması akademik motivasyonu da artırarak hedefini de büyütecektir. Üniversite öğrencilerinin başarı odaklı motivasyon düzeyleri üzerine Ergin ve Karataş (2018) tarafından yapılmış bir çalışmada üniversite tercih sıralamasının başarı odaklı motivasyonun hedef büyütme alt boyutunda anlamlı bir farklılık oluşturduğu saptanmıştır. Aynı zamanda Saracaloğlu, Kumral ve Kanma (2009) tarafından öğrencilerin akademik güdülenme düzeylerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen çalışmada da bölümünü ilk sırada tercih eden öğrencilerin en yüksek akademik güdülenme ortalamasına sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Gelir düzeyi bağımsız değişkenine ait bulgulardan; dışsal motivasyon tanınma alt boyutunda orta gelir düzeyine sahip olduğunu belirten öğrencilerin ortalamasının, düşük gelir düzeyine sahip olduğunu ifade eden öğrencilerin ortalamasına göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Motivasyonsuzluk alt boyutunda ise düşük gelir düzeyine sahip olduğunu belirten öğrencilerin ortalaması orta gelir düzeyine sahip olduğunu belirten öğrencilerin ortalamasına göre daha yüksektir. Elde edilen bulgular genel olarak değerlendirildiğinde; orta gelir düzeyine sahip olduğunu belirten öğrencilerin düşük gelir düzeyine sahip olduğunu ifade eden öğrencilere göre akademik motivasyonda okulun yeteri kadar mesleki bilgi ve beceri kazandırmada yetkin olmasının daha önemli bir faktör olduğunu belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Motivasyonsuzluk alt boyutunda ise orta gelir düzeyine sahip olduğunu belirten öğrenciler düşük gelir düzeyine sahip olduğunu belirten öğrencilere göre okula ne için gittiklerinin farkında olunmasının akademik motivasyonlarına daha olumlu yönde katkı sağladığını ifade etmişlerdir.

KAYNAKÇA / REFERENCES

- Akbaba, S. (2006). Eğitimde motivasyon. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 343-361.
- Alemdağ, C., Öncü, E. & Yılmaz, A.K. (2014). Beden eğitimi öğretmeni adaylarının akademik motivasyon ve akademik öz-yeterlikleri. *Spor Bilimleri Dergisi*, 25(1), 23-35.
- Amrai, K., Motlagh, S.E., Zalani, H.A & Parhon, H. (2011). The relationship academic motivation and academic achievements students. *Procedia social and Behavioral Sciences*, 15, 399-402.
- Amrai, K., Motlagh, S.E., Zalani, H.A. & Parhob, H. (2011). The relationship between academic motivation and academic achievement students. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 15, 399-402.
- Areepattamannil, S. & Freeman, J.G. (2008). Academic achievement, academic self-concept and academic motivation of immigrant adolescents in the greater Toronto area secondary schools. *Journal of Advanced Academics*, 19(4), 700-743.
- Aslan, M. & Doğan, S. (2020). Dışsal motivasyon, içsel motivasyon ve performans etkileşimine kuramsal bir bakış. *Vizyoner Dergisi*, 11(26), 291-301.

- Britner, S.L. & Pajares, F. (2001). Self-efficacy beliefs, motivation, race, and gender in middle school science. *Journal of Women and Minorities in Science and Engineering*, 7, 271-285.
- Brown, H. D. (2000). *Principles of language learning and teaching*. White Plains, Pearson Education Inc.
- Büyüköztürk, Ş. (2018). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı İstatistik, Araştırma Deseni SPSS Uygulamaları ve Yorum*. 27. Baskı, Pegem AkademiYayıncılık.
- Corey, B., Basch, C.E, Leblanc, M., Kelly, R. & Lei, T. (2010). College students' academic motivation: Differences by gender, class, and source of payment. *College Quarterly*, 13(1), 1-10.
- Çelenlioğlu, Ş. (2020). *Akademik Motivasyon ve Akademik Performans İlişkisinde Akışın Aracı Rolü ve Yaşam Doyumu ile Psikolojik İyi-Oluş Üzerindeki Etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Medipol Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Deci, E.L., Vallerand, R.J., Pelletier, L.G. & Ryan, R.M. (1991). Motivation and education. *Educational Psychologist*, 26 (3-4), 325-346.
- Deniz, A. (2020). *Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutum, Akademik Öz-Yeterlik ve Akademik Güdülenme Düzeylerinin İncelenmesi: Bir Vakıf Üniversitesi Örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Deniz, K.Z. (2020). *Herkes İçin İSTATİSTİK Kolay-Renkli Anlatım*, Nobel Akademik Yayıncılık.
- Doğan, U. (2015). Student engagement, academic self-efficacy and academic motivation as predictors of academic performance. *The Anthropologist*, 20(3), 553-561.
- Ergin, A. & Karataş, H. (2018). Üniversite öğrencilerinin başarı odaklı motivasyon düzeyleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(4), 868-887.
- Filiz, B. & Demirhan, G. (2018). Akademik ve spor başarısı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Spormetre*, 16(2), 138-152.
- Fraenkel, Jack R., & Wallen-Norman E. (2009). *How to Design and Evaluate Research in Education*, (Seventh ed.). McGraw-Hill.

- Gömleksiz, M.N. & Serhatlıoğlu, B. (2013). Öğretmen adaylarının akademik motivasyon düzeylerine ilişkin görüşleri. *TSA*, 17(3), 99-127.
- Handerson-King, D. & Smith, M.N. (2006). Meanings of education for university students: academic motivation and personal values as predictors. *Social Psychology of Education*, 9, 195-221.
- Harter, S. (1981). A new self-report scale of intrinsic versus extrinsic orientation in the classroom: motivational and informational components. *Developmental Psychology*, 17(3), 300-312.
- Karasar, N. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Nobel Yayınları
- Karataş, H. & Erden, M. (2014). Academic motivation: Gender, domain and grade differences. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 143(14), 708-715.
- Özdamar, K. (2003). *Modern Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Kaan Kitabevi.
- Petrie H. & Govern, J. (2004). *Motivation: Theory Research and Applications*. Thomson Wadsworth.
- Reeve, J. (2015). *Understanding Motivation and Emotion* (6th ed.). Hoboken, Wiley.
- Rowell, L. & Hong, E. (2013). Academic motivation: concepts, strategies and counseling approaches. *Professional School Counseling*, 16(3), 158-171.
- Ryan, R. M., & Deci, E. L. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development and well-being. *American Psychologist*, 55(1), 68-78.
- Saracaloğlu, A.S., Kumral, O. & Kanma, A. (2009). Ortaöğretim sosyal alanlar öğretmenliği tezsiz yüksek lisans öğrencilerinin öğretmenlik mesleğine yönelik yeterlikleri, kaygıları ve akademik güdülenme düzeyleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(2), 38-54.
- Sivrikaya, A.H. (2019). The relationship between academic motivation and academic achievement of the students. *Asian Journal of Education and Training*, 5(2), 309-315.
- Steinmayr, R., & Spinath, B. (2009). The importance of motivation as a predictor of school achievement. *Learning and Individual Differences*, 19, 80-90.

- Sümer, A. (2012). *İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarıları ile Öz Düzenleyici Öğrenme Becerileri, Motivasyonları ve Öğretmenlerin Öğretim Stili Arasındaki İlişki*. Yayımlanmamış doktora tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tekin, H. (1993). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*. Yargı Yayınevi.
- Terlemez, B., Şahin, D. & Dilek, F. (2015). Namık Kemal Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin akademik motivasyon düzeyleri. *Pamukkale Avrasya Sosyoekonomik Çalışmalar Dergisi*, 2(2), 67-78.
- Toktaş, P., Can, G.F. & Güven, A. (2020). Bir vakıf üniversitesinin sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerine ilişkin öznel iş yükü ve akademik motivasyon düzeyleri arasındaki ilişkinin araştırılması. *Journal of Turkish Operations Management*, 4(2), 519-535.
- Ünal Karagüven, M.H. (2012). Akademik motivasyon ölçeğinin Türkçeye Adaptasyonu. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(4), 2599-2620.
- Vallerand, R. J., Pelletier, L. G., Blais, M. R., Brière, N. M., Senecal, C., & Vallières, E. F. (1993). On the assessment of intrinsic, extrinsic, and amotivation in education: Evidence on the concurrent and construct validity of the Academic Motivation Scale. *Educational and Psychological Measurement*, 53(1), 159-172.
- Vecchione, M., Alessandri, G. & Marsicano, G. (2014). Academic motivation predicts educational attainment: Does gender make a difference? *Learning and Individual Differences*, 32, 124-131.
- Yurt, E. & Bozer, E.N. (2015). Akademik motivasyon ölçeğinin Türkçeye uyarlanması. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(3), 669-685.

EXTENDED ABSTRACT

Purpose: The general purpose of the research is to examine the academic motivation levels of Printing and Publishing Technologies Program students in terms of various variables. In line with this main purpose, the levels of internal motivation, self-proofing and achievement, external motivation-order, external motivation-recognition and, amotivation of the students who participated in the research were tried to determine. Also, it was to determine whether there is a

[4000]

significant difference in terms of internal motivation, self-proofing and achievement, external motivation-order, external motivation-recognition, and amotivation scores and, gender, university type, department preference ranks, and income levels.

Research Model: The research was carried out with the relational screening model. Gender, university type, department preference rank, and income level were used as independent variables, and academic motivation scale scores were used as dependent variables and the relationship between them was tried to be determined.

Population and Sample: The population of the research consists of a total of 662 formal and evening education students, including 400 state and 262 foundations, studying in the Vocational School of Printing and Publishing Technologies Program of 2 state and 3 foundation universities in Istanbul, and the sample consists of 337 students who were selected by random sampling from this population. 61.7% of the students participating in the research are female and 38.3% of them are male. Considering the department preference ranks, it was observed that it was the 1st-5th preference of the 64.7% of the students, the 6th-10th preference of 5.6%, the 11th and next preference of the 5.3%, and 9.5% attended by additional placement, and 14.8% transferred by lateral transfer. When the students participating in the research were asked about their perceived income level, 22.6% of them stated that they were low, 67.4% of them medium and 10.1% of them were high-income. 45.7% of the students study at a foundation university and 54.3% at a state university.

Data Collection and Analysis: The research data were collected with the "Academic Motivation Scale" developed by Wallerand et al and adapted into Turkish by Ünal Karagüven (2012). As a result of the adaptation of the scale to Turkish by Ünal Karagüven (2012), the scale was gathered under 5 factors. Accordingly, the first factor was specified as "internal motivation", the second factor as "amotivation", the third factor as "self-proofing and achievement", the fourth factor as "external motivation-order" and the fifth factor as "external motivation-recognition". In the analysis of the data, Mann-Whitney U test and Kruskal Wallis H test was used.

Findings and Comment: It was determined that the average internal motivation levels of the students participating in the study were 3.48, the average of self-proofing and achievement levels was 2.65, the average of external motivation-order levels was 4.15, the average of external motivation-recognition levels was 3.90, and the average of amotivation levels was 2.04. A significant difference was found between the gender independent variable and External Motivation-

Recognition (U=10785.50), External Motivation-Order (U=11659.50), and Amotivation (U=9988.50) scores ($p<0.05$). It was determined that there was a significant difference between the university type and the External Motivation-Order (U=11776.50), Self-Proofing and Achievement (U=11705.50), and Amotivation (U=11873.50) sub-dimensions. ($p<0.05$). It was seen that there was a significant difference between the department preference rank and the mean scores of the external motivation-recognition sub-dimension ($X^2=13.25$, $Sd=3$, $p<0.05$). Similarly, a significant difference was determined between department preference rank and external motivation-order sub-dimension mean score ($X^2=8.486$, $Sd=3$, $p<0.05$). It was found that there was a significant difference between the mean scores of income level and the external motivation-recognition sub-dimension ($X^2=7.463$, $Sd=2$, $p<0.05$). Similarly, a significant difference was found between income level and amotivation sub-dimension ($X^2=7.064$, $Sd=2$, $p<0.05$).

Conclusion and Discussion: It was concluded that the students participating in the research had high levels of internal motivation, that self-proofing and achievement were moderately important factors in academic motivation, and that in the context of external motivation-order and external motivation-recognition, the positive contribution of the school to their future lives and the school's competence in gaining enough professional knowledge and skills was an important factor. It has also been revealed in many studies that internal and external factors are important factors in providing motivation and that these factors positively affect academic achievement (Amrai, Motlagh, Zalani, & Parhon, 2011; Ergin & Karataş, 2018; Filiz & Demirhan, 2018).

From the findings of the gender variable, it can be expressed that both external motivation and motivation levels of female participants are higher than males. This result has also emerged in many studies (Alemdağ, Öncü, & Yılmaz, 2014; Alessandri & Marsicano, 2014; Britner & Pajares, 2001; Corey et al., 2010; Karataş & Erden, 2014). From the findings of the university type variable, it was concluded that the students in the state university stated that the external motivation factors were more important, while the students in the foundation university stated that the internal motivation factors were more important in providing academic motivation. These results also show similarities with the results of the research conducted by Toktaş, Can, and Güven (2020) and Deniz (2020). From the findings of the department preference rank variable, it was concluded that the students who were placed in one of their first 5 preferences of the department they study were considered a more important factor in academic motivation that the school was competent in gaining enough professional knowledge and skills compared to the students who placed with additional

placement. Likewise, the students who were placed in one of their first 10 preferences also stated that the positive contribution of the school to their future lives is a more important factor in academic motivation than the students who were placed in the 11th and the next preferences. These results can be interpreted as the external motivation of the students who come to the department willingly are higher. From the findings of the income level variable, it was concluded that the students who stated that they had a middle-income level stated that the school's being competent in gaining enough professional knowledge and skills was a more important factor in academic motivation compared to the students who stated that they had a low-income level. In the sub-dimension of amotivation, students who stated that they had a middle-income level stated that being aware of what they went to school for contributed more positively to their academic motivation compared to students who stated that they had a low-income level.